

ado ♀♂
www.hup-ado.be
Respect yourself. Protect yourself.

2de editie

Vaak gestelde vragen over
baarmoederhalskanker en
het Humaan Papillomavirus

QUIRIT

Check this out!

Baarmoederhalskanker is een veel voorkomend probleem waarover nog veel vragen bestaan. Deze brochure geeft het antwoord op de meest gestelde vragen en helpt jou om deze aandoening beter te begrijpen.

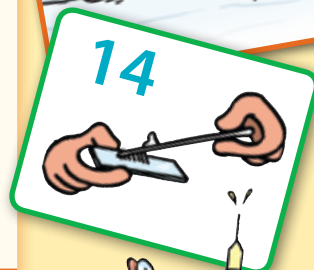
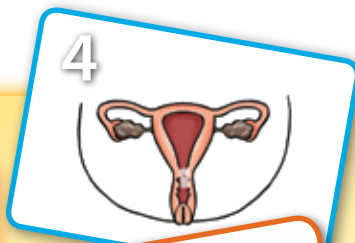
Indien je na het lezen van de brochure nog vragen hebt, aarzel dan niet om er over te spreken met je ouders, huisarts, schoolarts of gynaecoloog.

Op www.hup-ado.be vind je alvast meer informatie over baarmoederhalskanker, HPV en andere soa's en hoe je dit kunt voorkomen.

De redactie

PARTENA
ziekenfonds & partners

PARTENA MUT

ado

www.hup-ado.be

Respect yourself. Protect yourself.

2de editie

Inhoud:

Baarmoederhalskanker	4	7
Het Humaan Papillomavirus (HPV)	8	13
Screening/uitstrijkjes	14	15
Vaccinatie tegen baarmoederhalskanker	16	19
De toediening van het vaccin	20	21
Preventie = zich beschermen tegen	22	23

Baarmoederhalskanker

Baarmoederhalskanker

Alle baarmoederhalskankers worden veroorzaakt door het Humaan Papillomavirus (of HPV). Er bestaan verschillende HPV-types.

Sommige bieden een laag risico, andere een hoog risico op baarmoederhalskanker.

Slechts een heel klein percentage (<1%) van alle vrouwen die besmet zijn met HPV (van het hoog risico type) zal voorstadium (afwijkingen die nog niet kwaadaardig zijn) ontwikkelen, die op termijn aanleiding kunnen geven tot een kwaadaardige tumor.

Komt baarmoederhalskanker veel voor?

Baarmoederhalskanker is een veel voorkomend probleem. Elk jaar zijn er in België ongeveer 700 nieuwe gevallen van baarmoederhalskanker. Jaarlijks zijn er in België ongeveer 300 vrouwen die sterven aan baarmoederhalskanker.

Hoe kan een virus kanker veroorzaken?

Het HPV nestelt zich in het slijmvlies van de baarmoederhals. Daar kan het een langdurige infectie veroorzaken die aanleiding kan geven tot de ontwikkeling van afwijkende cellen in de baarmoederhals. Zo kunnen er letsels ontstaan in de aangetaste zone. Deze letsels kunnen uitgroeien tot baarmoederhalskanker.

Humaan Papillomavirus

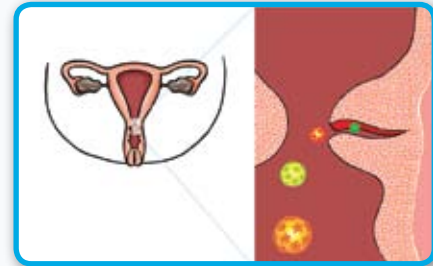
Is baarmoederhalskanker erfelijk?

Nee, baarmoederhalskanker is geen erfelijke ziekte. Het is niet omdat iemand in een familie een infectie met HPV heeft gehad, dat een ander familielid er gevoeliger zal voor zijn. Je kunt besmet geraken met HPV via seksuele activiteit, wanneer je in contact gekomen bent met de genitale zone van een besmette partner, zelfs zonder penetratie.

Regelmatig een uitstrijkje laten afnemen (om de 3 jaar vanaf de leeftijd van 25 jaar) kan dus een voorstadium van baarmoederhalskanker tijdig opsporen.

Wat indien er abnormale cellen gedecteerd werden via het uitstrijkje?

Wanneer het uitstrijkje positief is voor abnormale cellen, wordt een

Hoe kun je baarmoederhalskanker opsporen?

Baarmoederhalskanker wordt opgespoord via een uitstrijkje. De bedoeling hiervan is abnormale cellen te detecteren aan de oppervlakte van de baarmoederhals.

biopsie afgenomen Op die manier kun je door microscopisch onderzoek bepalen welke afwijking aanwezig is. Zo komt de arts te weten of een behandeling nodig is.

Baarmoederhalskanker

Wat is een biopsie?

Een biopsie is een handeling waarbij een stukje weefsel van de baarmoederhals verwijderd wordt om microscopisch onderzocht te worden. Meestal wordt dit afgenomen tijdens een colposcopie. Dat is een pijnloos onderzoek met een vergrotingslens om de baarmoederhals beter te zien. Hiermee kan de arts beter kwaadaardige weefsels onderscheiden van goedaardige. Een biopsie is een quasi pijnloze procedure.

Hoe worden abnormale cellen verwijderd?

Een conisatie is een ingreep die wordt uitgevoerd wanneer er een te behandelen afwijking wordt opgespoord met een biopsie.

Er wordt dan een kegelvormig stukje weefsel uit de baarmoederhals gesneden. Zo worden dan de abnormale cellen verwijderd. Een conisatie kan uitgevoerd worden onder lokale verdoving.

Wat zijn de symptomen van baarmoederhalskanker?

In de vroege stadia met lokale letsels zijn er geen symptomen.

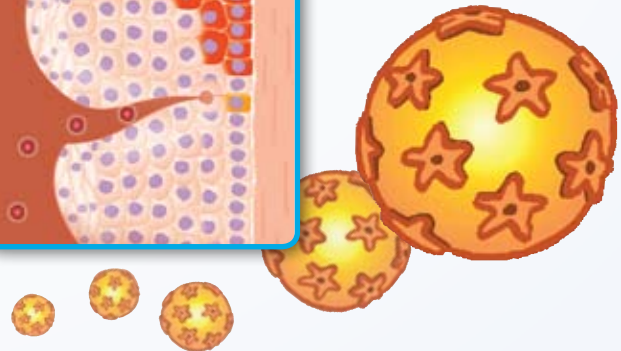
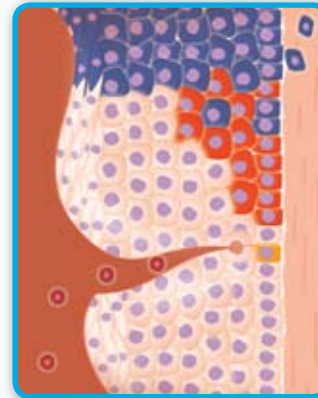
In latere stadia is er bloedverlies na seksuele betrekkingen of tussen de maandstonden.

Kun je met een baarmoederhalskanker nog kinderen krijgen?

Dat hangt af van het stadium. Zolang de kanker lokaal beperkt blijft, kan de baarmoeder blijven en nadien kan een zwangerschap normaal verlopen, weliswaar onder verscherpte controle.

Kun je HPV aan je ongeboren baby overdragen?

Neen, je ongeboren baby wordt niet besmet.

Het Humaan Papillomavirus (HPV)

Het Humaan Papillomavirus (HPV)

HPV is een zeer besmettelijk virus. Het wordt van de ene mens op de andere overgedragen via seksueel contact. Bij jonge vrouwen die seksueel actief zijn, is een HPV-infectie zeer frequent. De kans dat een vrouw ooit in haar leven een HPV-infectie oploopt, bedraagt 80%. Aangezien jongere mensen over het algemeen meer seksueel actief zijn, komt HPV veel vaker voor bij mensen onder de 30 jaar.

De meeste vrouwen komen de infectie te boven. Het eigen afweersysteem (het immuunsysteem) zal de infectie in de meeste gevallen doen verdwijnen. De gemiddelde duur van een HPV-infectie bedraagt 6 tot 12 maanden.

Wat doet HPV met je lichaam?

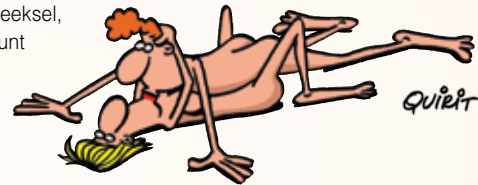
HPV kan een infectie veroorzaken waarvan je niets voelt. Het virus komt nooit in het bloed terecht en kan dus ook geen andere organen aantasten. Indien het virus niet opgeruimd kan worden door je immuunsysteem, blijft het aanwezig en kan je eventueel op langere termijn baarmoederhalskanker krijgen.

Zijn er andere manieren om een HPV besmetting op te lopen?

Je kunt niet besmet geraken met HPV door te zoenen, door besmette WC brillen, of door bloedcontact. Je kunt enkel besmet worden met HPV via seksuele activiteit, wanneer je in contact gekomen bent met de genitale zone van een

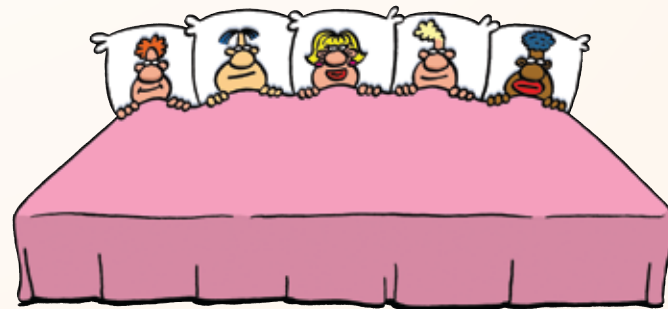
besmette partner. HPV zit niet in sperma, in speeksel, noch in bloed. Je kunt geen drager zijn van HPV wanneer je nooit seksuele betrekkingen gehad hebt.

De overdracht van het virus is niet erfelijk. Je kunt het virus ook niet krijgen door veranderingen in je hormoonspiegel: het nemen van de pil, je eerste regels,... Het virus wordt dus enkel overgedragen via seksueel contact.

Als je al veel verschillende partners hebt gehad, heb je dan meer kans om het virus op te lopen?

Vanaf het moment dat je seksueel actief bent, bestaat de kans dat je het virus krijgt. Hoe meer partners je al hebt gehad, hoe groter de kans wordt dat je besmet bent (geweest) met het virus.

Het Humaan Papillomavirus (HPV)

Hoe kun je je beschermen tegen een infectie met HPV?

Er bestaat geen methode om HPV volledig te voorkomen tenzij een volledige onthouding van seksueel contact met partners die ook al seksuele contacten hebben gehad. Een partner die nog nooit seksuele contacten heeft gehad, kan jou niet besmetten met HPV!

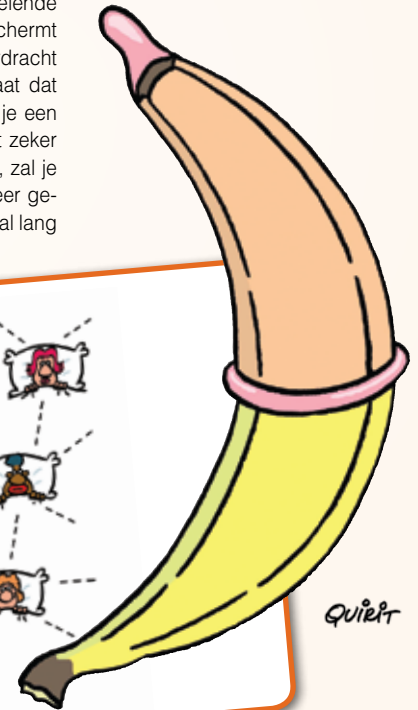
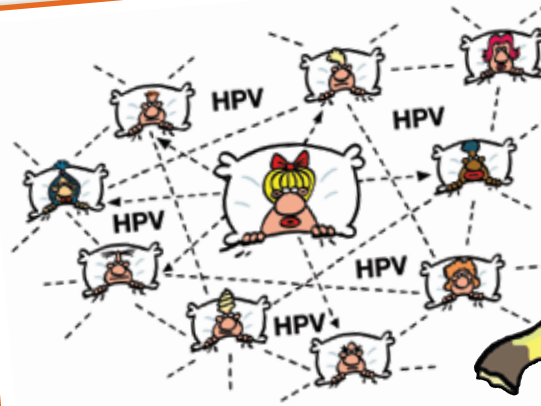

Een condoom beschermt gedeeltelijk, voor ongeveer 60%. Dit komt doordat HPV ook kan worden overgedragen via huid/huidcontact op plekken, die niet door het condoom worden afgedekt. Het gebruik van een condoom is echter wel efficiënt in het voorkomen van andere seksueel overdraagbare infecties, en wordt daarom sterk aangeraden.

De pil beschermt je enkel tegen ongewenste zwangerschappen. Ze voorkomt de overdracht van virussen of bacteriën niet. Een HPV-vaccinatie kan een vrouw beschermen tegen een HPV-infectie met de HPV-types waartegen het vaccin gericht is.

Kan een condoom een infectie met HPV tegenhouden?

Een condoom wordt steeds aangera- den, zeker als men nog wisselende partners heeft. Maar het beschermt niet voldoende tegen de overdracht van HPV. Dus de kans bestaat dat je het virus alsnog krijgt. Als je een vaste partner hebt en je bent zeker dat je partner geen soa heeft, zal je misschien geen condoom meer gebruiken, maar je kan het virus al lang geleden gekregen hebben.

Het Humaan Papillomavirus (HPV)

Kun je opnieuw besmet worden met HPV nadat je gevaccineerd bent?

Door de vaccinatie, ben je beschermd tegen een infectie met de HPV-types die in het vaccin zitten als je nog niet in aanraking bent gekomen met deze types. Het is echter wel nog mogelijk een infectie te krijgen met één van de andere types die niet in het vaccin zitten.

Weet dat er veel verschillende types HPV-types bestaan die je kunt oplopen. Bij een besmetting met een type worden antistoffen aangemaakt, die je tegen een nieuwe infectie met hetzelfde type kunnen beschermen. Tegen de types waarmee je nog niet in aanraking bent gekomen, heb je geen antistoffen opgebouwd.

Hoe weet je dat je zelf besmet bent met HPV?

Een HPV-infectie geeft geen klachten, je ziet het niet, je krijgt geen koorts. Sommige types HPV (types 6 en 11) kunnen genitale wratten veroorzaken, en in de meeste gevallen kun je de genitale wratten met het blote oog zien of voelen.

Genitale wratten zijn kleine rozige verhevenheden op de huid of de slijmvliezen. Meestal zijn er meerdere aanwezig en soms worden ze groter. Ze zijn echter volledig goedaardig.

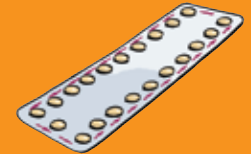
Kan een jongen ziek worden van het virus?

Een jongen is vaak drager van het virus en in heel uitzonderlijke gevallen kan hij er ook ziek van worden en kanker ontwikkelen (bvb. kanker van de aars of de penis). Een jongen kan ook genitale wratten ontwikkelen net zoals een meisje.

Kan het virus muteren zodat je telkens nieuwe types krijgt, waar je niet tegen beschermd bent door het vaccin?

Nee. Experts terzake denken dat het virus niet muteert. Het genetisch materiaal van HPV is tijdens de laatste eeuwen niet veranderd.

Vergeet ook niet, je te beschermen tegen zwangerschap. Gebruik hiertoe de klassieke voorbehoedsmiddelen.

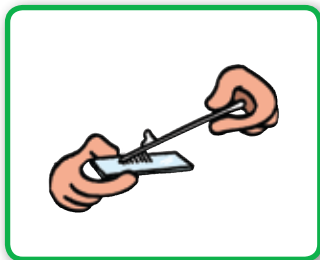
Screening/uitstrijkjes

Het uitstrijkje

Het baarmoederhalsuitstrijkje is een preventief onderzoek tegen baarmoederhalskanker. Het doel is het opsporen van afwijkingen (afwijkende cellen aan de oppervlakte van de baarmoederhals). De cellen zijn abnormaal indien er een infectie met HPV is opgelopen. De graad van afwijking wordt onderzocht. Afhankelijk van het resultaat moet het uitstrijkje herhaald worden, of is een bijkomend onderzoek met colposcopie en biopsie nodig.

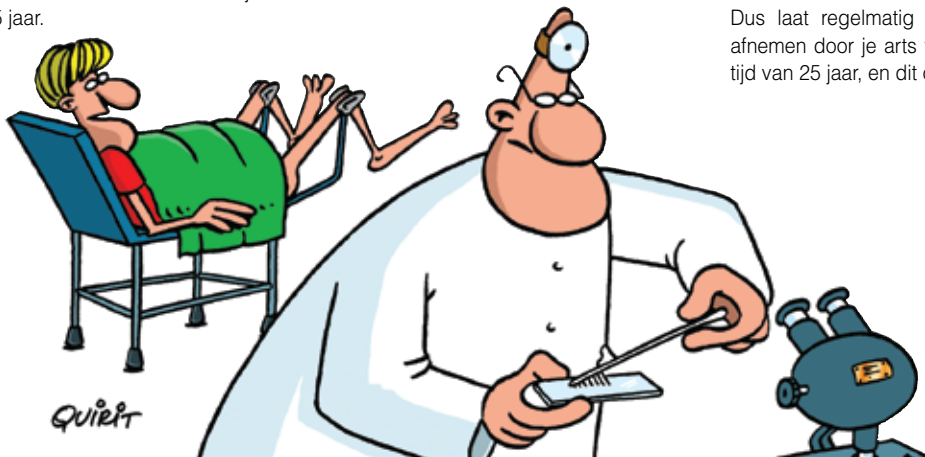
De arts neemt tijdens de afname van het uitstrijkje met een borsteltje of spateltje een schraapsel van het slijmvlies van de baarmoederhals. Dit wordt dan uitgestreken op een glasplaatje of het borsteltje wordt opgestuurd naar het laboratorium. Deze afgeschraapte cellen worden onderzocht onder de microscoop in een laboratorium.

De uitslag van het uitstrijkje is meestal binnen de week gekend. De arts brengt je op de hoogte van het resultaat en geeft aan of een bijkomend onderzoek nodig is, of wanneer het uitstrijkje moet herhaald worden.

Ben je verplicht uitstrijkjes te laten nemen?

Neen. Het is wel verstandig dit om de 3 jaar te doen vanaf de leeftijd van 25 jaar.

Moet je voor de vaccinatie een uitstrijkje laten afnemen?

Neen, normaal is dit niet nodig. Indien je al jaren seksueel actief bent, is het wel aangeraden je te laten onderzoeken zoals gewoonlijk.

Als je gevaccineerd bent, moet je dan nog uitstrijkjes laten afnemen?

Ja, absoluut. Gevaccineerd zijn betekent niet dat je geen uitstrijkjes meer nodig hebt.

Hoewel vaccinatie het risico op baarmoederhalskanker drastisch verlaagt, biedt ze geen absolute bescherming.

Sommige minder frequente hoog risico HPV-types zijn momenteel nog niet gedekt door vaccinatie. Bovendien weten we nog niet hoe lang vaccinatie bescherming zal bieden. Vandaar het blijvende belang van screening door middel van een uitstrijkje.

Dus laat regelmatig een uitstrijkje afnemen door je arts vanaf de leeftijd van 25 jaar, en dit om de 3 jaar.

Vaccinatie tegen baarmoederhalskanker

De vaccinatie

Aangezien de besmetting met het virus zeer vroeg in het seksuele leven optreedt, zou de vaccinatie van adolescenten meisjes met een vaccin een langdurige bescherming bieden, voor ze blootgesteld worden aan het virus. Meisjes die reeds blootgesteld zijn aan het virus, zullen door de vaccinatie beschermd worden tegen het papillomavirusstype waarmee ze nog nooit in contact zijn gekomen.

De combinatie van screening en vaccinatie zijn 2 complementaire methodes ter preventie van baarmoederhalskanker.

Hoe werkt het vaccin?

Bij de beschikbare HPV-vaccins zitten HPV-types 16 en 18. Deze 2 types zijn namaakviruskapsels, wat wil zeggen dat ze geen genetisch materiaal bevatten en dus geen infectie kunnen veroorzaken. Langs de buitenkant zijn ze identiek aan de echte virussen, waardoor ons lichaam er op dezelfde manier zal op reageren.

Je lichaam gaat antistoffen aanmaken tegen deze HPV-types aanwezig in het vaccin en hierdoor ben je beschermd tegen een nieuwe infectie met dezelfde HPV-types.

Wat is het verband tussen het vaccin, het virus en baarmoederhalskanker?

Het vaccin zorgt voor bescherming tegen een aantal HPV-types. Bij een infectie met het HPV-virus, wordt het virus uitgeschakeld alvorens het een infectie kan veroorzaken. Zo ben je beschermd tegen de HPV-types 16 en 18 die baarmoederhalskanker kunnen veroorzaken.

Vaccinatie tegen baarmoederhalskanker is alleen maar voor maagden... of niet soms?

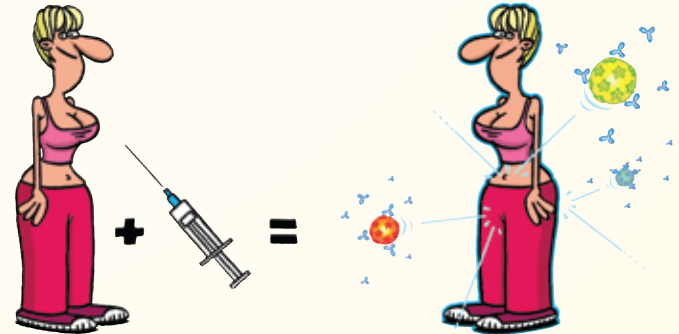
Neen, zelfs meisjes die seksueel actief zijn (geweest), hebben er belang bij om zich te laten vaccineren tegen HPV. De vaccinatie heeft vooral zin voor alle meisjes en vrouwen tot 26 jaar, ongeacht hun seksuele activiteit. Vaccinatie voor de eerste seksuele contacten geeft de beste bescherming!

Tot welke leeftijd kun je het vaccin krijgen en waarom?

Het vaccin wordt bij voorkeur gegeven aan jonge vrouwen tot 26 jaar, als het risico op besmetting het grootst is.

Mag je vrijen gedurende de periode van de vaccinatie?

Zeker en vast. Vergeet niet dat er drie injecties nodig zijn, volgens het vaccinatieschema, voor de beste bescherming.

QUIET

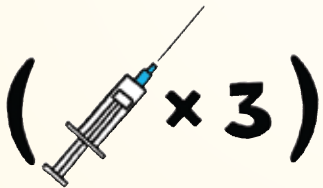
Vaccinatie tegen baarmoederhalskanker

Als je al verschillende keren seks hebt gehad, is een vaccinatie dan nog wel effectief?

Ja, zeker en vast. Het is mogelijk dat je al een type van het virus hebt opgelopen (bv. HPV-type 16), maar door vaccinatie ben je toch nog beschermd tegen de andere types (bv. HPV-type 18), die je nog niet hebt opgelopen en die in het vaccin aanwezig zijn.

Kan een jongen ook gevaccineerd worden?

Er zijn studies uitgevoerd bij jongens tussen 9 en 15 jaar. Uit deze studies is gebleken dat ook jongens grote hoeveelheden antistoffen aanmaken tegen de HPV-types die in het vaccin zitten. De studies over de werkzaamheid bij jongens en mannen zijn echter nog niet beëindigd.

Is het wel nuttig om het vaccin te laten toedienen?

Het vaccin wordt in België aanbevolen door de Hoge Gezondheidsraad. Meer info op: www.health.fgov.be/HGR_CSS

Is vaccinatie verplicht?

Neen, maar het wordt wel aanbevolen door de Hoge Gezondheidsraad. Bovendien worden de beschikbare HPV-vaccins in België terugbetaald voor meisjes van 12 tot en met 18 jaar.

=

Hoe goed, hoe lang ben je beschermd na vaccinatie?

Momenteel weten we niet in welke mate je beschermd bent tegen nieuwe HPV-infecties indien je slechts 1 of 2 dosissen toegediend krijgt.

De exacte duur van de bescherming op lange termijn is momenteel nog niet gekend. Het vaccinatieschema respecteren, is zeer belangrijk: de 3 dosissen moeten bij voorkeur binnen de 6 maanden gegeven worden.

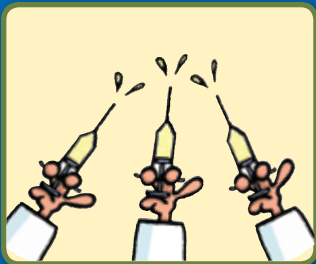
De toediening van het HPV-vaccin

De toediening

Om de beste bescherming te bekomen, worden er 3 injecties over een periode van 6 maanden toegediend.

De arts zal het vaccin toedienen in de spier van de bovenarm.

Je huisarts, gynaecoloog, pediater, dermatoloog, ... in principe kan elke arts het vaccin voorschrijven en ook toedienen.

Is er een verschil tussen de 3 spuitjes?

Neen, elk spuitje heeft dezelfde inhoud, maar moet over een bepaalde periode gegeven worden om optimaal te werken.

Wat gebeurt er indien ik ben vergeten één van mijn 3 spuitjes te laten zetten?

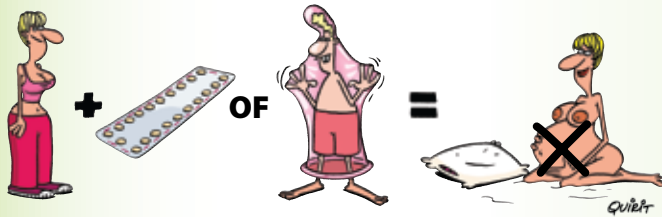
Probeer zo goed mogelijk het vaccinatieschema te volgen. Wanneer je toch een spuitje bent vergeten, zal je dokter beslissen hoe verder te vaccineren.

Moet ik de 3 inspuitingen bij dezelfde dokter halen?

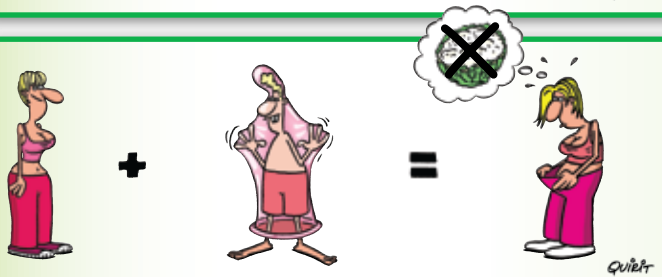
Je kiest volledig zelf welke dokter de spuitjes geeft. Zorg ervoor dat je het vaccinatieschema respecteert. Wanneer je het vaccin in de apotheek gehaald hebt, kun je het beste onmiddellijk naar de dokter gaan voor de inspuiting. Indien dat niet gaat, moet je het vaccin in de koelkast bewaren (2-8°C).

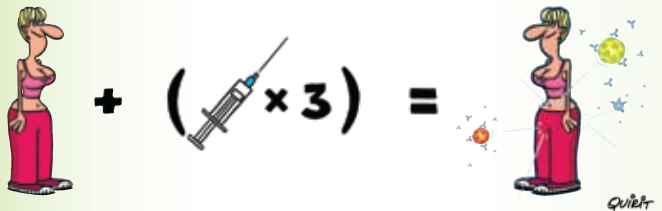
Preventie = zich beschermen tegen:

zwangerschap

seksueel overdraagbare
aandoeningen

baarmoederhalskanker

Vanaf 25 jaar wordt aangeraden om een uitstrijkje te laten nemen om de 3 jaar.

Test jouw kennis
over HPV en neem deel
aan de HPV quiz!

Doe mee aan onze
cartoonwedstrijd!

Voor meer info:

www.hup-ado.be

PARTENA
ziekenfonds & partners

PARTENA MUT